

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประชากรของประเทศชาติให้มีความรู้ ความสามารถ ที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้นจะต้องมีการวางพื้นฐานทางการศึกษาให้มีความเป็นเอกภาพ ครูเป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นผู้มีบทบาทในการจัดประสบการณ์ให้เยาวชนของชาติมีคุณลักษณะเป็นพลเมืองดี การส่งเสริมให้มีความรู้ ความสามารถและการพัฒนาความรู้ของครู ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ประกอบกับ ในภาวะของโลกปัจจุบัน ซึ่งมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงความเจริญทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และศึกษานั้น ซึ่ง การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในอันที่จะนำพาประเทศชาติเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว และเป็นไปตามเป้าหมายของรัฐบาล ซึ่งตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 มาตรา 81 กำหนดให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งถือว่าครูเป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาและประชาชนในชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 7 มาตรา 52 วรรคแรก ยังกำหนดไว้ว่า ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา มีความพร้อมในการพัฒนาครูประจำการอย่างต่อเนื่อง และกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการสังคมศึกษาแห่งชาติ.2542 : 48)

ซึ่งเยาวชนเป็นอนาคตของชาติ คุณภาพของเยาวชนเป็นตัวบ่งชี้ อนาคตของชาติได้ทางหนึ่ง เยาวชนไทยในวันนี้เป็นอย่างไร มีคุณภาพหรือมีคุณสมบัติที่มีแนวโน้มไปในทิศทางที่พอจะพยากรณ์ได้หรือไม่ว่าจะสามารถเชื่อมต่อภาระกิจการฟื้นฟูประเทศ ฝ่าวิกฤตการณ์ของยุคโลกาภิวัตน์ไปสู่ความสันติสุข ความยั่งยืนวัฒนาถาวรของประชากรทั่วหน้าบนพื้นฐานของความเป็นไทยในอนาคตได้

ทุกวันนี้ในทุกภาคส่วนของสังคมไทย โดยเฉพาะภาคส่วนของภาครัฐ ได้พยายามดำเนินการปฏิรูปการศึกษา และปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมุ่งหวังที่จะให้เด็กไทยมีคุณภาพ และมีคุณสมบัติในการสืบสานภารกิจการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศดังกล่าวได้ (สำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ) ประกอบกับการกำหนดมาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพของ ผู้ประกอบวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดให้ครูต้องมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทาง การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบหมายให้สถาบันผลิตครู จัดการศึกษาเป็นพิเศษ เพื่อ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีโอกาสได้รับการพัฒนาตามความจำเป็น โดย มอบหมายให้สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ (สำนักงานสภา สถาบันราชภัฏ. 2 5 4 6 : 1)

จากการสำรวจข้อมูลจำนวนครูประจำการทั่วประเทศ พบว่ามีครูประจำการที่จะต้องเร่ง พัฒนาให้เป็นไปตามเกณฑ์ ประกอบด้วย ครูประจำการที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา จำนวน 34,546 คน ครูประจำการที่มีวุฒิปริญญาตรีที่ไม่ใช่วุฒิต่างทางการศึกษา จำนวน 13,000 คน รวมทั้งสิ้น 47,546 คน (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.2546 : 39) สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏจึง ได้จัดทำโครงการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา เป็นโครงการ 4 ปี (พ.ศ.2546 – 2549) โดยในปีงบประมาณ 2546 เริ่มเปิดรับครูประจำการที่มีวุฒินอปริญญา หรือ เทียบเท่าให้เข้าศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) สาขาวิชาการศึกษา เข้าศึกษาใน หลักสูตร ทั้งนี้การพัฒนาครูประจำการจะเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรสถาบันราช ภัฏ พุทธศักราช 2543 ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) สาขาวิชาการศึกษา 7 โปรแกรมวิชา ประกอบด้วยโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา สังคมศึกษา ภาษาไทย สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ทั่วไป อุตสาหกรรมศิลป์ และธุรกิจศึกษา (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.2546 ก :43)ในการพัฒนา ประสิทธิภาพครู เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตรและวิธีการพัฒนาให้เป็นการยืดภาระงานของครูเป็น หลัก ใช้หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด และสถานศึกษาเป็นฐานการพัฒนาและเป็นการ พัฒนาควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2546 ก :13) ดังนั้น เพื่อให้การดำเนิน โครงการพัฒนาครูตามที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการ เป็นไปตาม แนวนโยบายดังกล่าว สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ จึงได้กำหนดแนวทางการบริหารโครงการฯ ไว้ อย่างชัดเจน อาทิ ในการบริหารจัดการโครงการ ฯ กำหนดให้มีคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการ ระดับกระทรวง คณะอนุกรรมการดำเนินงานในระดับสถาบันราชภัฏ มีหน่วยประสานงานกลาง และหน่วยปฏิบัติการในระดับพื้นที่ กำหนดวิธีการรับนักศึกษาโดยให้หน่วยงานต้นสังกัด ดำเนินการคัดเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาข้อมูลการปฏิบัติงาน และหลักฐานที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็น คุณสมบัติจริงใจของหน่วยงานต้นสังกัด ใช้หลักสูตรและการประเมินผลการศึกษาเดียวกับหลักสูตร และข้อบังคับว่าด้วยการประเมินผลการศึกษาที่ใช้ในการผลิตบัณฑิตของสถาบันราชภัฏ ภาคปกติ และ/หรือภาคพิเศษในโครงการอื่น ๆ ส่วนหลักการในการจัดการเรียนการสอนนั้น เน้น

ให้มีการใช้สถานศึกษาของผู้เข้าศึกษาเป็นฐานของการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติงาน จัดให้สถานศึกษาของผู้เข้าศึกษาได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนาครู จัดให้มีการเสริมความรู้ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และไม่ให้เสียเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติในสถานศึกษา จัดให้มีอาจารย์คู่คิด (Mentor) และอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และจัดให้มีการเทียบโอนประสบการณ์ทางด้านความรู้และด้านการปฏิบัติงานของผู้เข้าศึกษา ทดแทนการลงทะเบียนเรียน รายวิชาที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ ในแง่รูปแบบการจัดการเรียนการสอน เน้นให้เป็นการจัดการเรียนการสอนเป็นชุดวิชาแบบบูรณาการสาระการเรียนรู้ในรายวิชาใด รายวิชาหนึ่งหรือหลายรายวิชาที่สัมพันธ์กัน จัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริงในสถานศึกษาของตนเองภายใต้การนิเทศของอาจารย์ ผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา จัดสื่อเสริมความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในสถาบันราชภัฏ จัดให้มีสื่อเสริมการเรียนการสอน เช่น วัสดุทัศน CD-ROM โทรทัศน์ ฯลฯ และจัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาเนื้อหาหรือวิชาเอก ให้ได้รับความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง และสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.2546 ก :39-55 และสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ 2546 ข :1 – 19)

ในการกำหนดชุดวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) ได้กำหนดแยกตามหมวดวิชาต่าง ๆ โดยในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จัดเป็น 3 ชุดวิชา, หมวดวิชาชีพครู 4 ชุดวิชา, หมวดวิชาเฉพาะด้าน โปรแกรมวิชาละ 6-7 ชุดวิชา และหมวดวิชาเลือกเสรี 1ชุดวิชา (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2546 ก : 22)

วัตถุประสงค์สำคัญของโครงการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา นอกเหนือจากการจัดโอกาสให้ครูประจำการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ที่หลากหลายกับบุคลากรเครือข่ายของโครงการฯ แล้ว ยังกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงเกิดขึ้นกับครูที่เข้าศึกษาในโครงการฯ ไว้ทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ถูกต้องเหมาะสมกับวิชาชีพ โดยให้มีสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับการมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการเป็นครู มีความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอนมีความสามารถในการส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียน มีภาวะผู้นำ มีทักษะการบริหารจัดการและทักษะการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีและมีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวิชาชีพ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2546 ก : 2)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีพันธกิจที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การผลิตและพัฒนาครู โดยมีเขตบริการรับผิดชอบ 3 จังหวัด คือ นครสวรรค์ อุทัยธานีและชัยนาทและเปิดพัฒนาครูตามโครงการดังกล่าว ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าการประเมิน ผลนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ตามโครงการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิ

ปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ที่ได้ดำเนินการแล้วในปีการศึกษา 2546 มีประสิทธิภาพ และผู้เข้าศึกษาได้รับประโยชน์เพียงใด และเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการประเมินผลนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาตามโครงการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อย่างเป็นระบบ หรือด้วยกระบวนการวิจัยเชิงประเมินต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อประเมินและติดตามผลนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ตามโครงการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเมินและติดตามผลนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ตามโครงการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการเป็นครู
2. ด้านความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ
4. ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนครูและนักเรียน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ตามโครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ประจำปีการศึกษา 2546 จำนวน 39 คน ผู้บังคับบัญชาของนักศึกษา ตามโครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 39 คน เพื่อนร่วมงานของนักศึกษา ตามโครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 39 คน และนักเรียนที่นักศึกษาตามโครงการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ทำการสอนอยู่ จำนวน 195 คน รวมทั้งสิ้น 468 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยใช้อัตราส่วน ร้อยละ 100 ของกลุ่มประชากร ได้แก่ นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ตามโครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ประจำปีการศึกษา 2546 จำนวน 39 คน ผู้บังคับบัญชาของนักศึกษา ตามโครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 39 คน เพื่อนร่วมงานของนักศึกษา ตามโครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 39 คน และนักเรียนที่นักศึกษาตามโครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ทำการสอนอยู่ จำนวน 195 คน รวมทั้งสิ้น 468 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

ตัวแปรต้น

1. นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ตามโครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
2. ผู้บังคับบัญชาของนักศึกษาตามโครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
3. เพื่อนร่วมงานของนักศึกษาตามโครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
4. นักเรียนที่นักศึกษาตามโครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ทำการสอนอยู่

ตัวแปรตาม

ผลที่นักศึกษาได้รับจากที่ได้ศึกษาตามโครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

โครงการ หมายถึง โครงการพัฒนาครูประจำการ ให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

การประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้รับการได้เข้าศึกษา เพื่อใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจคุณค่าและตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

ซึ่งในการวิจัยจะเป็นการหาข้อมูลเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ปลายทางที่ครูประจำการ ผู้เข้าศึกษา ตามโครงการฯ โปรแกรมวิชาสังคมศึกษาได้รับ

นักศึกษาในโครงการ หมายถึง ครูผู้เข้าศึกษาในโครงการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้เข้าศึกษา ตามโครงการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ปีการศึกษา 2546 เฉพาะโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่นักศึกษา ในโครงการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2546 เฉพาะโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา สังกัดอยู่

เพื่อนร่วมงาน หมายถึง ข้าราชการครูหรือบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานที่นักศึกษาในโครงการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ สังกัดอยู่

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่นักศึกษาในโครงการพัฒนาครูประจำการให้ได้รับวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2546 เฉพาะโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ทำการสอน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบผลจากการเรียนของนักศึกษา ในโครงการพัฒนาครูประจำการ โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2546
2. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาโครงการพัฒนาครูประจำการ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ในโอกาสต่อไป
3. นำผลการวิจัยไปพัฒนาโครงการต่อไป